

Dosarul nr. 2ra-1356/20

Prima instanță - (Judecătoria Soroca, sediul Florești) jud: R. Rusu-Parii
Instanța de apel - (Curtea de Apel Bălți) jud: S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

DECIZIE

7 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de Liliana Găvaze,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori,
împotriva deciziei din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 9 aprilie 2019 Liliana Găvaze a înaintat cererea de chemare în judecată împotriva lui Dorel Găvaze, intervenientului accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Florești, solicitând schimbarea domiciliului copiilor minori xxxxx și xxxxx, născuți la xxxxx cu mama lor Liliana Găvaze.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că prin hotărârea din 1 aprilie 2016 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, a fost desfăcută căsătoria între părți, fiind stabilit domiciliul copiilor minori cu pârâtul. Atunci a considerat și la moment susține că soluția instanței de judecată în latura ce ține de determinarea domiciliului copiilor minori a fost una pripită și luată în detrimentul intereselor copiilor minori.

Cu pârâtul a convenit de la momentul despărțirii că ea nu va fi lipsită de dreptul și că va avea posibilitatea de a participa la educația și întreținerea copiilor, de ai vedea și de a comunica cu ei nelimitat.

Ulterior, în luna septembrie 2018, a constat că copiii ei nu frecventează instituția de învățământ unde au fost școlarizați pe motiv că pârâtul a retras actele, invocând că copiii pleacă peste hotarele țării.

Astfel s-a confirmat că pârâtul va abuza de drepturile sale care rezumă din faptul circumstanțelor că copiii au fost lăsați spre domiciliere cu tata și că aceste circumstanțe se reflectă negativ și în detrimentul copiilor.

Pârâtul prin toate metodele încearcă să împiedice comunicarea ei cu copiii, abuzând de drepturile sale părintești, fapt ce duce la crearea situațiilor de stres psiho-emoțional pentru copii.

Consideră că până în prezent pârâtul a manifestat o atitudine rezervată față de creșterea, educarea și supravegherea copiilor.

Pe parcursul anului de studiu 2018-2019 a încercat de mai multe ori să-și vadă copiii, dar fără succes.

Pârâtul nu dorește să comunice cu ea îngrădind și copiilor acest drept.

S-a adresat cu mai multe cereri autorităților competente privitor la stabilirea locului aflării copiilor și a aflat că ambii copii au plecat peste hotarele țării în luna septembrie 2018, dar unde anume și cu cine nu se cunoaște.

Este neexplicabil faptul dacă copii ei sunt în siguranță, dacă sunt școlarizați, dar principalul motiv care o face să nu poată dormi noaptea este faptul cu cine au stat copii peste hotare în timp ce pârâtul era angajat la IP Florești.

A menționat că la moment ea dispune de domiciliu spațios, amenajat cu cele necesare pentru creșterea și educarea copiilor, are surse financiare suficiente pentru a oferi copiilor un trai decent, copiii sunt foarte atașați și datorită acestui fapt, consideră, că este în interesul lor de a locui în continuare împreună cu ea în R. Moldova.

Mai mult, ca atât, crede că pârâtul, nici nu are posibilitatea să îi crească și să-i educe de unul singur, conform standardelor de educație.

Consideră că cererea înaintată este întemeiată, deoarece potrivit Codului familiei, părinții au drepturi și obligații legale față de copii, indiferent de faptul, dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună sau separat.

Prin hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori.

S-a determinat domiciliul copiilor minori xxxxx și xxxxx, născuți la xxxxx cu mama lor Liliana Găvaze.

La 6 noiembrie 2019, Dorel Găvaze a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea ei și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Dorel Găvaze, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Sergiu Guțu.

S-a casat integral hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a respins acțiunea civilă formulată de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori, ca fiind neîntemeiată.

Pentru a adopta această soluție, instanța de apel a menționat că deși intimata în acțiunea formulată a susținut că situația de fapt din anul 2016 s-a schimbat, și copiilor minori le-ar fi mai bine să locuiască cu ea, indicând că are un domiciliu spațios, amenajat cu cele necesare pentru creșterea și educarea copiilor, are surse financiare suficiente pentru a le oferi un trai decent, copiii sunt atașați de ea și de

acea consideră că în interesul lor e să locuiască cu ea în Republica Moldova, în confirmarea celor relatate intimata nici în instanța de fond și nici în cea de apel nu a prezentat careva probe ce ar demonstra aceasta.

Instanța de apel a constatat că la moment copiii minori sunt cetățeni ai Federației Rusă. Cetățenia a fost dobândită cu acordul intimatei. Copii minori locuiesc cu tatăl lor, sunt școlarizați.

Schimbarea domiciliului cu mama lor nu este în interesele copiilor, situația de fapt ce ține de condițiile de trai și aptitudinile ultimei nefiind schimbate din 2016.

La 31 iulie 2020, prin intermediul poștei (f.d. 108-110), Liliana Găvaze a declarat recurs împotriva deciziei din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând să fie admis recursul, casată deciziei instanței de apel și menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea recursului recurenta a invocat că decizia instanței de apel este superficială și incompatibilă cu standardele legalității și temeiniciei unui act judecătoresc.

Consideră că a soluția instanței de apel este în detrimentul copiilor minori.

A menționat că i-a fost îngădit dreptul la apărare, deoarece instanța de apel nu a amânat ședința din 26 mai 2020 la cererea sa, și nu i-a acordat posibilitatea de a prezenta informația despre condițiile sale de trai la o altă ședință de judecată.

La ședința din 26 mai 2020 nu a avut posibilitatea de a se prezenta deoarece s-a aflat în autoizolare medicală.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată recurentei la 9 iunie 2020, prin intermediul poștei electronice (f.d. 99).

Din acest motiv, Colegiul constată că recursul declarat la 31 iulie 2020 este depus în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 26 august 2020 în adresa intimatului a fost expediată copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs. Însă, până la data examinării admisibilității recursului, nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Prin încheierea din 30 septembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Liliana Găvaze a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursului, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În conformitate cu art. 206 alin (4), (5) din Codul de procedură civilă, dacă reclamantul și pârâtul nu s-au prezentat în judecată din motive neîntemeiate și dacă nici una din părți nu a cerut examinarea cauzei în absența sa, instanța amână procesul. Neprezentarea repetată aduce la scoaterea cererii de pe rol.

Neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

În prezenta cauză, Colegiul constată că la 18 octombrie 2019 a fost pronunțată hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești, iar la 6 noiembrie 2019 Dorel Găvaze a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 20 martie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a acceptat spre examinare cererea de apel și s-a stabilit ședința de examinare a apelului pentru data de 26 mai 2020, ora 10:00.

Instanța de apel a expediat apelantului și intimatei citația cu aviz de recepție și încheierea din 20 martie 2019.

La 26 mai 2020, ora 9:52 prin intermediul poștei electronice, până la deschiderea ședinței de judecată stabilită pentru ora 10:00, intimata Liliana Găvaze a depus cerere prin care a solicitat amânarea ședinței, motivând că reprezentantul ei este antrenat într-un alt proces fixat anterior, iar ea nu se poate prezenta din motive de sănătate.

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Dorel Găvaze, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Sergiu Guțu.

S-a casat integral hotărârea din 18 octombrie 2019 a Judecătorei Soroca, sediul Florești și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a respins acțiunea civilă formulată de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori, ca fiind neîntemeiată.

Așadar, Colegiul reține că în ordine de apel, cauza în fond a fost examinată într-o singură ședință de judecată, cea din 26 mai 2020, la care intimata Liliana Găvaze și reprezentantul acesteia, avocatul Adriana Popescu, nu s-a prezentat.

Însă, prin cererea din 26 mai 2020, ora 9:52, parvenită la adresa de email a Curții de Apel Bălți cab@justice.md, intimata a solicitat amânarea ședinței de judecată fixată pentru aceeași dată, din motivul că în aceeași zi reprezentanta sa urma să participe la o altă ședință, pe o altă cauză fixată anterior.

Potrivit procesului-verbal, ședința de judecată din 26 mai 2020 s-a declarat deschisă la ora 10:00, însă Colegiul instanței de apel nu s-a expus în privința cererii de amânare parvenită până la începerea ședinței.

Pornind de la constatările reținute supra, Colegiul consideră că la caz instanța de apel urma să aplice prevederile art. 206 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care stabilește conduita instanței de judecată în ipoteza neprezentării neîntemeiate în ședința de judecată a părților (o singură dată) și care nu au solicitat examinarea cauzei în lipsa lor.

La fel, având în vedere împrejurările de fapt derulate, în circumstanțele în care din părții la proces parvine prima dată o cerere de amânare a ședinței, condiționată de imposibilitatea motivată a prezentării în ședința de judecată, prin prisma art. 206 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța urmează să o admită și să dispună amânarea examinării cauzei pentru a asigura un exercițiu eficient al dreptului garantat la un proces echitabil în aspectul egalității armelor, cu excepția cazurilor când amânarea este fie nerezonabilă, fie dăunează intereselor unei bune administrări a justiției.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că temeuri ce ar condiționa nerezonabilitatea amânării cauzei și/sau prejudicierea intereselor majore ale justiției, nu au fost prezente, prioritatea urmând a fi acordată dreptului fundamental la un proces echitabil al apelantului.

Instanța de apel era obligată să creeze condiții obiective și reale pentru ca intimata, ce a avut câștig de cauză în prima instanță, să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale.

Prin urmare, instanța urma să amâne ședința de judecată fixată pentru 26 mai 2020, pentru a clarifica situația creată și pentru a nu încălca dreptul apelatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Prin examinarea apelului în lipsa intimitei și a reprezentantului acesteia, instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea acestora de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel fiind admisă încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Iar, din aceste motive, la caz este cert că instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, eroarea judiciară ce nu poate fi corectată de instanța de recurs, deoarece intimata Liliana Găvaze a fost lipsit de posibilitatea de a-și susține poziția la stadia apelului.

Din aceste motive, având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Liliana Găvaze și de a casa decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și, rejudecând cauza, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Liliana Găvaze.

Se casează decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Bălți.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liliana Găvaze împotriva lui Dorel Găvaze, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Florești, cu privire la schimbarea domiciliului copiilor minori, se trimite spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari